

לימודים מפרשיות השבוע - עובדות והנהגות של גדולי המוסר צוק"ל

לעילוי נשמת מרת איטא בת ר'
אברהם מרדכי ע"ה נלב"ע ט"ו
טבת תש"פ.

ולעילוי נשמת מרת אסתר
הענדל בת יבלחט"א ר' חיים
שליט"א נלב"ע י"ז טבת
תשע"ד
ת.ג.צ.ב.ה.

בטחון שבועי

אור חדש על מתיקות דרך "ויגבה לבו בדרכי השם" במשנת נובהרדוק.
מהגה"צ רבי יהודה מאנדל שליט"א מעיה"ת לייקווד יצ"ו

לע"נ מרת חוה בת ר' פינחס ע"ה ולזכות ר' מ.ב.א. שיח"י

ויחי שנה ב' גליון 4

בלי המצבים הקשים שלך לא תוכל לגדול למה שהקב"ה מצפה ממך!

השבטים שלא נתברכו

בפרשתינו כשיעקב אבינו מברך את בניו, שלשה הראשונים מקבלים תוכחה. ומתוכם שנים מהם קבלו קללה על כעסם. היה נראה שהם יכולים לקנאות בשבטים "המוצלחים" יותר – כגון שבט יהודה שהוא קיבל ברכה חשובה, גם מלכות, ואף כל עם ישראל נקראו "יהודים" על שמם.

אבל באמת הקב"ה שם בעולמו כל מיני אנשים. עניים ועשירים, בריאים וחולים, חכמים וקשיי הבנה, אנשים שאוהבים לדבר עם אנשים אחרים, ואנשים יותר שקטים.

כל שבט, וכל יחיד, בא לעולם עם כלים מיוחדים, תוכנית מיוחדת, ותפקיד מיוחד שהם צריכים להשלים, הם באים כל אחד לשלימות שלו. אין שנים עם אותו תפקיד ולא באותו תוכנית.

כלל ישראל צריך דוקא מישהו כמוך!!

גם "המוצלחים" וגם אלו שלכאורה פחות מוצלחים, צריכים לעבוד על מידת הבטחון. ה"לא יוצלח" צריך להשיב אל לבו שגם זו לטובה, ולנסות למצוא את הטוב בכל מה שנראה לו לא טוב. אם ישנה את מבטו, הוא עוד יראה בכל החסרונות שלו סיבות להצלחה. הקב"ה יודע שהוא דוקא הכי מוצלח בעבודה זו, ולכן יש לו את הנסיון שתפור בדיוק בשבילו, ועל ידי שיעמוד בנסיון שלו יגיע לגדלות.

ואלו שנמצאים תמיד במצב טוב, צריכים ג"כ ללמוד שער הבטחון כדי שידעו שהכל מהשי"ת, ושלא יבואו ח"ו לידי מדת הגאווה הנוראה.

שבטים אלו, ראובן שמעון ולוי, נהפכו בסוף להיות מהשבטים המיוחדים בכלל ישראל. שבט לוי הם אלו שלא חטאו בעגל ומהם הכהנים והלוויים. שבט שמעון קבלו תפקיד מרכזי בכלל ישראל להיות מלמדי תורה לעמו ישראל – תינוקות של בית רבן, וכל העתיד של כלל ישראל בידיהם. וגם שבט ראובן מצאנו שהיה להם תפקיד מיוחד במלחמות ישראל להיות בראש המלחמה (יחד עם שבט גד).

[ועי' פי' רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל עה"ת איך שעיקר התפקיד של שמעון ולוי, שהיה – מסירות נפש על זכותם, (כמו שמסרו נפש על דינה), כ"ז היה בעיקר להרים קרנם של ישראל בגולה, לא להתבטל מול הגוים השולטים. וע"ז נאמר בילקוט פ' ויחי – רמז קנ"ה – להעמיד משמעון סופרים ומשנים בבתי כנסיות, ומשבט לוי בתי מדרשות שהיו עוסקים בתורה].

"הדשא של השני תמיד יותר ירוק"

כל אחד צריך ללמוד להעריך דוקא את מצבו. יש אנשים שקולים, שהם צריכים לדעת שבדרך כלל יש להם פחות עבירות מאחרים, אין להם נסיונות כ"כ של לשון הרע, אונאת דברים, גאווה וכעס וכו'. הם יכולים להגיע למעלות הקדושה יותר מאנשים שיש שלהם טבע קולני.

מאידך מי שטבעו לרעוש, הוא יכול לזכות בהמון מצוות, כגון לדבר דברי תורה עם אחרים, או דברי חסד ועידוד וכו'.

הבהרה

בגליון הקודם הבאנו סיפור, שע"י המחשבות הטובות של האמא, על מצבה ועל בנה, הבן תיקן את מצבה הכאוב עם בעלה ע"י שהטיח בו "למה אתה כ"כ מזלזל באמא"?! בודאי שהבן עבר איסור חמור וח"ו ללמוד מזה. הענין של הסיפור היה רק החלק שהמחשבה פועלת לטובה. אבל הבן היה צריך לדבר בדרך כבוד. כמבואר בשו"ע יו"ד סי' ר"מ. ייש"כ למעורר!

קנאת סופרים או ח"ו קנאה תאוה וכבוד??

תפקידו של היצה"ר זה תמיד להמעיט בעינינו את ערך המצות, והתפקיד שלנו, ולרצות דוקא מה שיש לשני. והן אמת לחז"ל אמרו קנאת סופרים תרבה חכמה – זהו דוקא אם זה מביא תוצאות חיוביות, אבל כשע"י הקנאה האדם אינו מרוצה ממצבו אז הוא צריך ללמוד מוסר!! הוא יכול לשנן לעצמו מה שאמרו חז"ל "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם". כולנו חייבים לחזור על חז"ל זה שוב ושוב כל ימי חיינו עד שזה נכנס לנו לעצמות. כשאנחנו מקנאים במישהו – אז אין אנו סומכים על משפטי ד' בחלוקת התפקידים והכוחות, - חסרון חמור בבטחון ובשמחה בחלקו. **הקב"ה ברא כל אחד עם תכונות ויכולות מדוייקות המתאימות באופן הטוב ביותר לתפקידו בעולם,** ומה לו להסתכל על אחרים, ולקנאות במה שאינו שייך לו?!!

וירא מנוחה כי טוב

בפסוק מבואר שכיון שיששכר נמשך למנוחה, לכן קבל ע"ע עול תורה. למדנו שאם תרצה חיים רגועים ומאושרים, תהיה מתמיד! המתמיד זוכה להרגיש גן עדן בעוה"ז! ידוע שלימוד התורה"ק הוא גם בריא לאדם, מוריד לחץ דם גבוה, ומרגיע!

יש לי ידיד בניו יורק שעובד מאוד קשה בתפקידו להיות מלמד תשב"ר. הוא סיפר לי שאחרי יום עבודה קשה, המנוחה האהובה שלו, היא ללכת לביהמ"ד, והתורה"ק משיבת נפש. הוא מרגיש עי"ז שליו ורגוע. אין כמו גמרא ומוסר להירגע בסוף יום קשה. חז"ל אומרים חש בראשו, יעסוק בתורה!

אע"פ שבכל המצוות הכלל הוא – מצוות לאו להינות ניתנו, בלימוד התורה יש כלל אחר – **התורה צריכה להיות דוקא געשמאק – והערב נא!** (עי' הקדמה לספר אגלי טל, ובחי' רבי אברהם מן הה"ר לנדרים מ"ח) תורה, כשהיא נלמדת באופן הראוי מביאה שמחה ומנוחה. התורה גם דואגת לאדם למלא כל מחסורו.

מו"ר הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל, היה מיעץ לאברכים שלא גמרו את החודש והיו בדחקות, שבמקום שיחפשו איזה עוד עבודה בצד להרויח כסף, ישבו וילמדו, והשי"ת ישלים להם מה שחסר. הוא עצמו היה תמיד רגוע, ותשובתו תמיד היתה "שב ותלמד" - והמשמעות היתה ברורה – היה רגוע, ותהנה ללמוד במנוחה! באמת הוא בעצמו היה תמיד שמח ורגוע. כל פעם שראית אותו לומד, ראית כמה הוא במנוחה.

אם אדם, על אף שהוא לומד, הוא עדיין כועס, דואג, או מקנא באדם אחר, אז הגיע הזמן של **ובתורתו יהגה יומם ולילה, שפירשו המפרשים, שכל אחד יש לו את החלק של תורה ומוסר ששייך לו, והוא הספר מוסר שהוא צריך ללמוד כל חייו. עיקר התורה באה ליישר מדותיו של האדם וכמו שכ' הגר"א במשלי דעיקר תכלית האדם בעולמו – לתקן מדותיו. ושמעתי מהגר"פ שיינברג זצ"ל שלכן תלמוד תורה כנגד כולם, כי אם הוא מקבל עליו עול תורה, זה יועיל לו לתקן מדותיו.**

הוא צריך לחפש את המאמר חז"ל או את הפסוק שהוא צריך להחדיר בלבו, וזה יתן לו

הערה נוראה – אל תרצה מה שאינו שלך!!!

מלכותו של שאול

בן שנה שאול במלכו (שמואל י"ג א). פירשו חז"ל – בלי חטא. יש כאן לימוד עצום. שאול היה הן ארבעים ובלי שום חטא! צדיק מספר 1 בעם ישראל. ומ"מ כשנהיה מלך אנו רואים כמה מכשולות באו לו, יותר מזה, שתקף אותו רוח רעה וקינא בדוד ורדף אותו עד חרמה תקופה ארוכה, וגם הרג עי"ז את נוב עיר הכהנים. קשה לנו להבין איך הגיע צדיק כ"כ גדול לכאלה מכשולים גדולים. יתכן, שהרי המפרשים אומרים שנקרא "שאול" משום שמלכותו היתה בהשאלה משבט יהודה. וזה, משום שבקשו מלך שלא כהוגן).

וא"כ יש לומר, **שכשאדם נמצא במשבצת שאינו שלו, הוא בסכנה גדולה ליפול. והוא הרי לא נברא עם הכלים להתמודד עם המצב שנמצא בו.**

ולכן יהונתן בן שאול שלא היה לו את הנסיון הזה, כי הוא לא היה מלך, היה בדיוק הפוך משאול, והיה לו עין טובה על דוד ואהב אותו אהבת נפש.

אז בפעם הבאה שתקנא באיזה ראש ישיבה מוצלח, או באיזה גביר, או סתם במי שיש לו יותר נחת ממך וכו', תזכור שהשי"ת יודע בדיוק מה שהוא עושה, וכל מצבך תפור במיוחד בשבילך בדקדוק גדול – אם היית בנעליים של מישהו אחר יתכן שזה יגרום לך קשיים, ועצבות וכעס ורוח רעה היו שולטים עליך!

אז תהיה עשיר אמיתי ותשמח בחלקך הנפלא ודוקא עם מצבך תצליח!!!

את המנוחה שנצרך לו לבוא לתיקון נשמתו. כגון *הבוטה בד' חסד יסובבנו. *הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם. *הכבוד הבל הבלים. *ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכו'. *אין התועלת והנוק מן הנברא אלא מן הבורא. *העוה"ז דומה לפרוזדור בפני העוה"ב. כל חז"ל או פסוק שאתה מרגיש ממנו תועלת, נועד בשבילך!

עבודת הלב של דוד המלך

וגם אתה ידעת את אשר עשה "לי" יואב בן צרויה אשר עשה לשני שרי צבאות ישראל וכו'. (הפטרה ויחי). והמפרשים נתקשו במילה – עשה לי. הלא עשה לשני שרי צבאות ישראל. והנה ספרתי במשך התנ"ך לפחות 11 פעמים שדוד המלך עמד לצד אויביו. כל הזמן הוא מזכך את לבו, במיוחד ע"י שלא נמשך אחר יצרו והאנשים מסביבו, שרצו להתנקם באויביו. לב טהור נשמר מכל נגיעה. כשזה האויב של דוד אין הוא מוכן להרע להם. ואדרבה הוא משתדל כל הזמן להיטיב אתם. (מצאנו שמינה את שמעי בן גרה שקילל אותו, שהוא ילמד את שלמה. מצאנו שכשאבנר שהיה עם שאול ונגד דוד, וגרם לדוד אין סוף צער וחדשים ארוכים של גיהנום! אח"כ כשחזר להיות עם דוד, הוא לא שעה למה שאמרו לו שאבנר אינו אמיתי, אלא תמך באבנר וכעס מאוד על יואב שהרגו. כבפסוק. גם כעס עליו על שהרג את אבשלום בנו הרודפו.

הרמב"ם כ' שהמלך – לבו הוא לב כל קהל ישראל, ולכן היה דוד כל הזמן מזכך את לבו שלא יהא בו שום נטייה רעה. **הלב של כלל ישראל צריך להיות מלא וגדוש באהבת ישראל בלי שום תנאים.**

לפי"ז אפשר לפרש, שדוד אמר שאשר עשה לי יואב. כי דוד הרגיש שיואב הוא כמין יצה"ר כנגדו המפריעו מלטהר את לבו.

אדם שפגעו בו יכול לשפוך שיחו לפני אדם שישמע אותו ויעודד אותו, ויקבל הרגשה טובה. אבל אם הוא חכם הוא יעשה עוד יותר, ויהיה תלמיד של דוד המלך לעשות כסדר הטבה במקום הקפדה, ויתרגל לראות תמיד הטוב בכל יהודי ואהבת ישראל בלי תנאים, ויחיה חיים מאושרים בעוה"ז ובעוה"ב!!

מוסר בנובהרדוק.

*הג"ר יענקל'ה גלינסקי זצ"ל סיפר ששמע על אשה זקנה שהיתה שרה לעצמה את המילים "אויבערשטער ווי גוט ביסט דו" – (בורא עולם כמה טוב אתה), עם ניגון מיוחד. והיא סיפרה שפעם ישן אצלם בבית, בחור נובהרדוקאי לילה אחד, והיא שמעה אותו שר את זה כל הלילה. זה דוגמא קטנה של מה מוסר נובהרדוקאי פעל על אנשים.

*שמעתי מתלמיד של רבינו גרשון ליבמן זצוק"ל שקראו לו הרב מיכל שווארץ זצ"ל. שאדם צריך לשפוך על עצמו מים רבים של חובות הלכות כדי שזה ישפיע השפעה אמיתית על נשמתו ולשנות את מבטו על עצמו ועל החיים. (כל אחד צריך לעשות ע"פ התיעצות עם רבו, ויותר מזה הקב"ה אינו דורש מאתנו). כשאתה לומד חובות הלכות בתמידות אתה מפתח אצלך אהבה עזה להקב"ה, וכמה שאתה משקיע יותר, אתה מקבל יותר.

*מוסר זה כדי שתוכל ליהנות בעוה"ז, וגם מבטיח לך עולם הבא. הספר "מדרגת האדם" (מהסבא מנובהרדוק – רבי יוסף יוזל הורביץ זצוק"ל) מלמד איך בטחון ושבירת המדות מצילים מכל הצרות, ואם מתמידים בספר הקדוש הנה מגלים "געשמאק" בהליכה נגד הרצון שלנו!

* **כמה שאתה מאמין יותר בדבר – ככה זה נותן לך יותר**, וכן הוא גם במוסר אם תאמין בכח של המוסר זה ישפיע עליך הרבה. [תיזהר מאנשים שמבטלים את הענין של מוסר - זה יכול להקשות עליך ח"ו]. בודאי שדף גמ' הוא ג"כ ספר מוסר מאוד חזק והוא מכניע את היצה"ר ועושה פלאות לגוף ולנשמה. גם בנובהרדוק ידעו את זה. ומנובהרדוק יצאו הרבה גדולי תורה ומתמידים גדולים. ובפרט תורה בעיון הוא תרופה גדולה נגד היצה"ר, וזיכוי הרבים וחסד ג"כ. אבל אם אתה מתעסק עם תורה וחסד (לא מדובר כאן על בחורים ואברכים צעירים שצריכים להשקיע את עצמם בגמ' ותוס') ואתה עדיין מרגיש שהקנאה ושהשנאה מקננים בלבך ויש לך קפידות ומדות רעות, או שעדיין אין לך בטחון עצמי, ומרגיש תמיד פחות מאחרים, או אתה חייב את המוסר. (ולחפש את המוסר שמרומם אותך ועוזר לך, לא ח"ו מה שמדכא ומקשה).

*סיפור שיכול לשנות לך את החיים!

חייבים לעבוד על מדות רעות כדי להמעיט ולנקות אותם. שמעתי מידיד סיפור - שאביו זצ"ל פעם ראה בחלום, אדם שהכיר מלפני הרבה שנים, שבא אליו כדי לספר לו שכבר נפטר לפני שלשים שנה ועדיין אין לו מנוחה בעולם האמת! הסיבה היתה משום שהיה כעסן גדול ואף פעם לא עבד על עצמו לתקן את המדה הרעה הזו! ואכן החולם נזכר שהאיש היה קפדן וכעסן והחליט לתת להזקת התורה לעילוי נשמתו. אז אם יש לנו מדות שדורשות תיקון ויש לנו תרופה נעימה ומועילה - ללמוד מוסר - לטובתינו בעולם הזה ובעולם הבא מי פתי שלא להשקיע בזה?! שלשים שנה זה הרי המון זמן עד שסוף סוף נתנו לו לרדת לחבירו בחלום ולקבל תיקון ואי אפשר לשער את גודל הצער שיש לנשמה מזה. והחי יתן אל ליבו.

* אחד מקוראי "בטחון וויקלי" סיפר לי סיפור שקרה אתו. לאשתו היו כאבים חזקים ברגליים, שהקשו עליה את ההליכה. שבוע שלם עבר בלי שום שינוי, עד שהחליטו, שיעבדו על בטחון. ולהחזיר ללב שהקב"ה הוא בעל הבית על הרגל ויכול לרפאות אותה לגמרי.

מיד כאשר הכניסו את הקב"ה לתמונה ולא חשבו רק על הרגל והכאבים, היה לה רפואה כמעט מיד הוא סיפר לי את הסיפור בהתרגשות גדולה, כי ראה כזה שינוי עצום מהרגע שהתחילו לעבוד על בטחון.

* ראיתי אנשים שנתקעו בפקקים (traffic jams) הכי גרועים, וברגע שהתחילו לדבר ולהכניס ללבם שהקב"ה בעה"ב על כל הרכבים, ועל כל הרמזורים, ושולט גם על המוחות של כל הנהגים, - פתאום ראו תוצאות חיוביות, והפקק התחיל להדלל עד שהשתחרר לגמרי. כן ראיתי שינויים גדולים בבתי משפט ובבעיות של שלום בית ופרנסה. הכל יכול להעלם ע"י לימוד המוסר על בטחון, ועל ידי מחשבות חיוביות שהשם יכול לשנות את כל המצב לטובה. ובודאי שצריך גם להתפלל על זה שתצליח בסדר מוסר שלך להתחבר למה שאתה לומד, ותתפלל ע"ז שיהיה לך בטחון חזק.

* שמעתי מאדם גדול ומקובל בארץ ישראל, שכשמתפללים על בטחון זה מאוד אהוב בשמים והתפילה לעולם אינה חוזרת ריקם!

להארות והערות ולעזרה בהפצה: 0504154557 להפצה בירושלים: 0583223498 לקבל במייל: A7171474@GMAIL.COM
 FOR BITACHON WEEKLY IN ENGLISH – thenewbitachonweekly@gmail.com

אפשר לשמוע את שיעורי הרב בקו השגחה פרטית בטלפון 02-3011300
 או בקול הלשון בטל' 03-9290709 – 1-4-93 לאנגלית 1,2, לאידיש 3-1, לעברית 4
 או בקו ישיר 02-3011906

האם אתה אוהב ללמוד מוסר?

בנובהרדוק אהבו ללמוד מוסר, זה היה בית חיים. היה להם משיכה עצומה למוסר ואמרו – אם יש לך איזה מרירות וכדו', אז תבדוק מהו המדה שגורמת את הקושי, ולפי"ז תלמד את הספרים המתאימים לנקודה, ואז פשוט תעמוד בצד ותראה איך שלאט לאט המרירות נעלמת!

ראיתי אנשים שלומדים מוסר באוירה רצינית, ולובשים כובע וחליפה כדי שיהיה מצב של כובד ראש.

אבל בנובהרדוק ראיתי אנשים שמורידים את הכובע ונכנסים לאוירה נינוחה (relaxed atmosphere) ומצפים לזמן הכי שמח בסדר יומם - התשובה לכל הרעות והקשיים - מוסר!!